

Viết (3)

Tác Giả: Đ&#c Gán Tr&#n An Bài
Thứ Tư:, 21 Tháng 7 Năm 2010 07:25

M&#u C&# sinh ra m&# t b&# c đ&# ng tr&#m tr&# ng, r&# i tr&# ng n&# ra tr&#m con. Dù con lên núi hay xu&# ng bi&# n thì nguyên lý M&# đã b&# t ngu&# n t&# đó. Nói cách khác, t&# nguyên th&# y, xã h&# i Vi&# t Nam theo ch&# đ&# "m&# u h&#".

"Trong các cu&# c t&# l&# h&# i h&# , đình đám, vai trò ch&# t&# thu&# c ph&# n&# . V&# sau nam gi&# i m&# i đ&# c tham đ&# đ&# ng t&# . Tr&# ng đ&# ng không ch&# là m&# t nh&# c c&# mà còn bi&# u hi&# n uy&# l&# c c&# a m&# t th&# t&# c, mà ng&# i đánh tr&# ng khai m&# c phát ra m&# t hi&# u l&# nh bao gi&# cũng là n&# gi&# i. Tùy Th&# chép: "Ng&# i đánh khai m&# c ch&# c tr&# ng m&# i đ&#c bao gi&# cũng là ng&# i con gái". (13)

Các v&# th&# n &# Vi&# t Nam ch&# y&# u là n&# gi&# i, do &# nh h&# ng c&# *atin ng&# ng ph&# n th&# c* (14), nh&# ng các v&# th&# n đó không ph&# i là các cô gái tr&# đ&# p mà là các bà m&# đáng kính. Thí đ&# :

Tam ph&# là ba v&# n&# th&# n: *Bà Tr&# i, Bà Đ&# t, Bà N&# ccai* qu&# n nh&# ng lĩnh v&# c quan tr&# ng nh&# t c&# a m&# t xã h&# i nông nghi&# p. V&# sau do &# nh h&# ng c&# a văn hóa Trung Qu&# c nên có thêm *Ng&# c Hoàng, Th&# Công và Hà Bá*.
. Th&# n m&# t tr&# i là v&# th&# n quan tr&# ng nh&# t, có m&# t trên t&# t c&# các tr&# ng đ&# ng.

T&# ph&# là danh t&# đ&# ch&# b&# n bà th&# n *Mây-M&# a-S&# m-Ch&# p*, đ&# i di&# n cho các hi&# n t&# ng t&# nhiên có vai trò quan tr&# ng trong xã h&# i nông nghi&# p.

&# y cũng t&# i bà Âu C&# đ&# m&# t lúc ra m&# t tr&#m con trai, nên m&# i có n&# n trai th&# a gái thi&# u và giá tr&# con trai r&# nh&# b&#o:

*Ba đ&# ng m&# t ch&# c đàn ông,
Ch&# b&# vào l&# ng, ch&# xách đ&# ch&# i.*

Đ&# i ch&# đ&# m&# u h&# , ng&# i đàn bà c&# m cân n&# y m&# c trong gia đình. Nh&# ng vào gi&# a đ&# i các vua Hùng V&# ng, xã h&# i đã chuy&# n đ&# n sang ph&# h&# nh&# khám phá s&# c m&# nh c&# a trâu bò trong công vi&# c cày b&# a ru&# ng lúa. Ch&# có đàn ông m&# i đ&# s&# c m&# nh đi&# u khi&# n cày b&# a và ai ch&# đ&# ng trong nông nghi&# p thì ng&# i đó có quy&# n l&# c. Dù v&# y, hình &# nh M&# Âu C&# v&# n còn r&# t

Viết (3)

Tác Giả: Đ c Gàn Tr n An Bài
Thứ Tư, 21 Tháng 7 Năm 2010 07:25

m nh m trong gia đình. Nói cách khác, uy quy n c a các bà m trong gia đình lúc nào cũng r t m nh và căn b nh "s v" c a đàn ông là ch ng b nh nan y di truy n c ngàn năm mà v n d th ng không ai mu n ch a tr .

Sau ph h đ n t c đa thê (m t ch ng nhi u v), đôi khi có t c đa phu (m t v nhi u ch ng), r i đ n lu t m t v m t ch ng nh ng cho t do ly d ho c m t v m t ch ng và c m luôn ly d . Đây là m t chu k mà con ng i tùy th i đ i s ch n l a đ làm ra lu t cho mình, vì m i đ nh ch đ u có cái hay cái d riêng c a nó. Nhìn l i quá kh , có nh ng chuy n r t đáng chú ý, ch ng h n vua Minh M ng có đ n 142 con, đ i s ng tình d c c a ông đ c các c mô t là "nh t d ngũ giao, tam h u d ng" (trong m t đêm ng v i năm bà thì ba bà có thai). Còn Minh M ng th c s có bao nhiêu v thì không đ m đ c, ch ch c m t đ i u là nhi u l m. Nhi u gia đình các bà v đ chung m t nhà v i ch ng r t tr t t h nh phúc, nh ng cũng có nhi u bà không ch u cái ki p l y ch ng chung:

*K đ p chẵn bông k l nh lũng
Chém cha cái ki p l y ch ng chung
Năm thì m i h a hay chẵng ch
M t tháng đôi l n có cũng không*

Tuy v y, dù đ trong ch đ nào, "tình nghĩa v ch ng Vi t Nam v n đ m m thân th ng, xem ng i ph i ng u là n i trú ng che ch l n nhau, nên v ch ng đ u dùng ch *hà tô*" khi nói v ng i b n đ i. Tình yêu th ng ch ng v còn th hi n qua cách x ng hô thân m t, xem ng i yêu nh chính b n thân mình, nên th ng g i nhau là "*Mình, Minh i!*"
(15)

B n câu ca dao mà b t c đ a tr Vi t Nam nào cũng đ c h c thu c lòng ngay t lúc b p b t p nói:

*Công cha nh núi Thái S n,
Nghĩa m nh n c trong ngu n ch y ra.
M t lòng TH M , KÍNH CHA,
Cho tròn ch Hi u m i là đ o con.*

Viết (3)

Tác Giả: Đác Gòn Trán An Bài
Thứ Tư, 21 Tháng 7 Năm 2010 07:25

Nháng máy ai đá ý đán bán chá rát quan tráng đá làm lách cán cân đáa vá cha và má trong gia đình. Đó là hai cám tá "**thá má**" và "**kính cha**".

Trong đáo Công Giáo, chá *thá* (worship) chá dùng đác biát cho Thiên Chúa. Còn các thánh khác, ká cá Đác Má Maria, chá đá c *kính* (respect) mà thôi.

Khi chúng ta tôn thá Thiên Chúa, tác là bao gám cá sá tôn kính. Nháng khi chúng ta tôn kính mát ngái nào thì không có nghĩa là tôn thá ngái đó.

Váy mà câu ca dao đáy chúng ta ráng: đái vái má, phái thá; đái vái cha, chá kính thôi! Tháo nào mà đá sá các tác phám văn cháng và ca nhác toàn là ca táng má, còn đái vái cha thì tháa thát, đám trên đáu ngón tay. Trong gia đình, khi cha má cãi nhau, con cái toàn bênh má. Khi ly đá, bao nhiêu tái lái cá đáu cha mà đá.

Đành ráng có thá vì ván đáu cáa thá lác bát, nên phái dùng cám tá "*thá má, kính cha*" mà không thá đái thành

"kính má, thá cha"

đá c, nháng Đác Gòn đá nghá sáa lái: "Mát lòng *thá kính má cha*

" thì công báng và trán nghĩa hán.

Giáo sá Triát hác Trán Văn Đoàn đá chá tráng ráng nguyên lý máu tính Viát Nam gám 4 yáu tính: *sinh, đáng, đác và lác*

Chá **M** trá c hát táng tráng cho sá **sinh sán**. Chính vì thá mà tát cá nháng sá vát, nhán vát, hay thán thánh quan tráng nhát đáu có mát công năng chung, đó là công năng sinh sán. Sá tích Lác Long Quân - Âu Cá đá trăm tráng, táo nên cá giòng Lác Viát, nói lên ý nghĩa cáa sinh sán. Há cháp nhán tác lá vá bé. Vá cá tìm vá bé cho cháng, trong tráng háp vá cá không con nái dái tông đáng, hay ngái cháng có quyán ráy vá trong tráng háp hiám muán (Luát Gia Long). *Sinh cũng đáng nghĩa vái tráng sinh, nái dài cuác sáng, giá gìn cuác sáng, và phát trián cuác sáng*

. Trong mát tâm tình nhá váy, ngái Viát tháng đáng hóa ngái Má vái gia đình, vái tá quác, vái đát đai, vái nác, vái sông, vái ván, vái ao, vái nhà, v.v... Nháng kiáu nói quáe má, đát má, nác má, nhà má hay nháng sá vát lán phát sinh,

"đá"

ra các sá vát khác cũng đá c gái là

"cái",

Viết (3)

Tác Giả: Đác Gòn Trán An Bài
Thứ Tư,, 21 Tháng 7 Năm 2010 07:25

hay

"m"

": sông cái, đáng cái, v.v... đáu chá ra nguyên lý sinh, hay máu tính này.

Ngái Viát không thá tách rái sinh khái đáng. Nhiáu khi há đáng nghĩa sinh vái đáng, thí đánh câu nói "Cha sinh má đáng". Thá nên, đáng nói lên tính chát cáa bao bác, che chá và đáu đát.

Tái Viát Nam, giáo đác là mát phán cáa công viác thành nhân, nên nó quan tráng không kém sinh và đáng. Nái đây ta nhán ra lái nhìn Viát đái vái má. Ngái con có thành nhân, thành tài hay không đáu do ngái má cá:

Con há tái má, cháu há tái bà.

Sau hát, ngái má đác coi nhá cái nái, cái nguán cáa lác thú. Nàng là thú vui cáa gia đánh. Nàng không đi tìm lác thú cho mình, nháng cho cháng, cho con, và cho gia tác, hoác ráng hán, cho tá quác. (16)

Má cáa Đác Gòn là mát bà má quá - rát quá - Viát Nam, áo vái nâu sáng:

*Má Viát Nam, không son không phán,
Má Viát Nam, chân lám tay bán.
Má Viát Nam, không mang nhung gám
Má Viát Nam, mang tám nâu sáng.
□□□□ ("Tráng Ca Má Viát Nam"
□□□□□□□□□□ Nhác sĩ Phám Duy)*

Bà Má quá mùa □y,

Đêm sám không ná hà chi

Viết (3)

Tác Giả: Đ&#c Gàn Tr&#n An Bài
Thứ Tư:, 21 Tháng 7 Năm 2010 07:25

*Ngày tháng không ao    c g 
Nh  g  t m  h i, v  đ  i tr  vui.
(Ph  m Duy, bài h t "B  M  Qu ")*

Khi Đ&#c Gàn đ  c 9 th ng th  đ ng l nh vi n chinh Ph p. Ông đ  a v  con l n t nh Nam Đ nh ch p b c h nh k  ni m chia tay, r i v c ba l  l n đ ng, theo đ i m ng đ i trai. B i bi t ly h m  y đ n ra t i b n đ  Quan tr n s ng Nam Đ nh. Ch ng thanh niên 21 tuổi b c l n t u sang Ph p, b  l i ng i v  tr  qu  m a 19 tuổi v  đ a con trai đ u l ng m i bi t ng i.

Con bi t ng i th  b  b  đ  xa...

Tiếng c i t u nh  x  n t c i l ng k    l n ng i đ . L c con tàu t ch b n, ng i m  đ ng  m con tr n b , n c m t gi n đ a ng ng theo con tàu m i l c m t nh  đ n. Ng i ra đ  b  l i đ ng sau c nh v  đ i con th  v i m t t ng lai không b  kh ng b n. M  con  m th m c  đ n b ng

Viết (3)

Tên: Nguyễn Văn An Bài
Tháng: 11/2010; Ngày: 07/2010

Bố và mẹ ở làng Nam Ninh, sống nghề nông. Thành niên trong làng chủ yếu sống nghề nông, cấy sâu cuốc bừa, còn thiêu u n thì học làm nghề dệt vải. Thành niên nào được tuyển đi lính Pháp là một vinh dự. Cả làng cả xã đều có hai người đi lính: Ông Nguyễn Tuyên và bố của Ông Văn.

*Chàng ơi, phải lính thì đi,
Cha nhà đi lính đã thì có em*

học:

*Anh ơi phải lính thì đi
Con còn măng dẻ đã thì có em.*

Làng Nam Ninh, tỉnh Nam Định xã của Ông Văn lúc đó cả xã có trường học. Học hết lớp em trong làng đi học ở xã. Ông Văn ở xã Ông Văn sáng lập sách sang nhà bên xã học chữ và nghề dệt vải, tên Văn, con trai lớn của ông Văn Tuyên. Chủ tịch xã Ông Văn và cô em gái thôi. Tuy cô lớn hơn cháu mấy tuổi, nhưng lớn hơn cháu. Cô còn dạy lớn, có anh làm thầy giáo nên được bố mẹ rất cháu. Thành cháu cũng đâu phải tay vịn. Nó có cách xử lý rất giỏi. Mọi người "thua" cháu, cô khóc máu máng má Ông Văn, nhưng cô lớn to! Mọi chuyện khi, vì xã nhà mất mất con, mất trường con như các vàng, làm sao mà đánh con cho cô học được. Và xã nhà vậy, cô cháu cãi nhau hàng ngày. Đến khi hai người đi học rồi long rồi mà mọi người gặp nhau, bà cô vẫn còn nhớ khi xưa mãi với câu chuyện này. Đi học thì đi trả về nhà, ông Văn Ông Văn có bố mẹ phải phải thì đi công, nộp tiền, rửa bát và quay ruột cho mẹ dệt vải.

Nghe ta dệt vải trên khung cửi. Các sợi chỉ theo chiều dọc của tấm vải dệt các mũi sên trên khung cửi. Còn các sợi chỉ ngang của tấm vải dệt các mũi quay vào các con suốt nhíp, rồi bện vào trong con thoi. Công việc của người dệt vải là phải ném con thoi phải qua trái, rồi phải qua phải theo nhịp hai chân đạp đưa đẩy các sợi ngang dệt các mũi dệt.

Viết (3)

Tác Giả: Đác Gán Trán An Bài
Thứ Tư,, 21 Tháng 7 Năm 2010 07:25

- Con đang đi học mà bố học, thì cũng như mẹ đang đi tìm việc này mà con đi đi vậy.

Tá hôm đó, thầy Mạnh học tập rất chuyên cần, và sau thành một bác sĩ giỏi. Thầy là cha mẹ của chi cục khung của làm để tài giáo dục quý báu cho bà mẹ dạy con hay sao? (17)

Và cũng từ cái khung của này, người đi đến còn truyền tụng một câu chuyện giáo dục rất hay nói về học sinh của nhà trường là đi đến đi lúc đi học là một tin tức thật, nhưng nghe mãi rồi người ta cũng tin rằng là sự thật. Đó là học sinh trong việc tuyên truyền:

Thầy Tăng Sâm là một hiền nhân, học trò của ông Khổng Tử. Một hôm, thầy vào rừng kiếm củi, bà mẹ ở nhà đi mất. Có người đi đến nhà báo:

- Tăng Sâm đi mất rồi.

Bà mẹ đi tìm nhiên đi vì bà rất sợ con mình:

- Làm gì có chuyện đó đâu.

Lát sau, người có người đến báo tin dữ. Bà mẹ vội vàng đi tìm củi, lòng không lay động. Đến lúc nhìn thấy tin tức của ba, bà quăng thoi, hét hét đi tìm con... và khám phá ra kẻ sát nhân chính là tên của con mình. (18)

Chú thích:

(13) "Cổ Ngu Văn Viết Tập", sđd., tr. 76

Viết (3)

Tác Giả: Đác Gán Trán An Bài
Thứ Tư, 21 Tháng 7 Năm 2010 07:25

- (14) Phạm: nhiáu, thác: náy ná. Xin xem "Tán Ngáng Phán Thác", cháng 4 cáa sách náy.
- (15) "Cái Ngán Viát Tác", sád., tr. 79
- (16) Trán Văn Đoàn, Bài kháo luán "Máu Tán Trong Văn Hóa Viát", Web. simonhoadalat.com
- (17) Liát Ná truyán
- (18) Ôn Nhá Nguyán Văn Ngác và Tá An Trán Lê Nhán, "Cá Hác Tinh Hoa", Quyán 1, tr. 21